CIRCULAR CITY

Maja Djolic, Aleksandra Vucinic,
Natasa Atanasova and Guenter Langergraber

Book title: Circular City
Authors: Maja B. Đolić and Aleksandra Vučinić, Nataša Atanasova and Günter Langergraber
Translated into Joruba by: Abiodune Emmanuel Idowu, Faculty of Technology and Metallurgy, University of Belgrade, Republic of Serbia
Illustrations: Ana Popović (Inst@ananana_14, @ananana_design)
Illustration of Cover page: Tea Nikolić (Inst@prismriver_)
©Circular City COST Action CA17133
Grant Holder Institution:
Universität für Bodenkultur Wien (BOKU)
Department of Water, Atmosphere and Environment
Institute of Sanitary Engineering and Water Pollution Control
Muthgasse 18, 1190 Vienna, Austria

Chair of the Action:
Dr. Guenter Langergraber
Head, Department of Water, Atmosphere and Environment
guenter.langergraber@boku.ac.at
Co-Chair of the Action:
Dr. Nataša Atanasova
University of Ljubljana, Faculty of Civil and Geodetic Engineering
natasa.atanasova@fgg.uni-lj.si
Reuse is authorized provided the source is acknowledged. It can be used for educational purposes for the appropriate reference.

This publication is based upon work from COST Action CA 17133 "Implementing nature based solutions for creating a resourceful circular city (Circular City Re.Solution)" supported by COST (European Cooperation in Science and Technology).

COST (European Cooperation in Science and Technology) is a funding agency for research and innovation networks. Our actions help connect research and initiatives across Europe and enable scientists to grow their ideas by sharing them with their peers. This boosts their research, career and innovation.

www.cost.eu

COST EUROPEAN COOPERATION IN SCIENCE & TECHNOLOGY

Funded by the European Union

COST Action CA17133

Circular City
circular-city.eu

Grant Holder Institution:

BOKU

ỌJỌ́ TÓ KÚN FÚN OÒRÙN TÓSÌ RẸWÀ

Wọ́n rìn ní òpópónà, ní ọ̀nà lọ sílé, Ánà àti Lúkà ní ìdùnú láti jíròrò àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ láti ilé-ìwé. Wọ́n n rẹ́rîn sí àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ náà àti ìgbádùn íhóruru odò ìlú, èyítí àwọn méjèjì fẹ́ràn púpọ̀.

Wón fi kókó ọ̀rọ̀ pàtàkì rọ́pọ̀ ìbáraẹnisọ̀rọ̀ onídùnú. Wíwo àwọn ìgbì omi tì o ñ dùn, Ánà sọ fùn Lúkà pé: "Ṣé o mọ bí omi ṣe ṣe pàtàkì fún ara wa tó? Níwọ̀n bíi ààdọ́rin pìséntì ti ara ènìyàn jẹ́ omi".

"Ènìyàn léè dúró tó ogún ọdún láì jẹun, ṣùgbọn ọjó mé a láì momi! A kò tilẹ mọ bí omi ṣe ṣe pàtàkì fún gbogbo ẹdá".

“A ní àìbíkítà dída omi ìdọ̀tí láti ilé àti ilé iṣé sínú àwọn omi àdáyébá, omi ṣíṣàn, odò, àti òkun. Nípa ṣíṣe béẹ̀, a ñ ṣe ewu fún àwọn ohun àlùmọ́nì ọ̀gbìn inú omi: ẹja, alákàn, àti àwọn ẹ̀dá inú omi àti àwọn ènïyàn tó gbẹ́kẹ̀lé omi náà, tí wọn kò sí gbéníbẹ́”.

“Bákañnà, kò dára fún àwọn ọ̀pọ̀ló tí ó wà létí omi láti ní irú omi ìdọ̀tí béẹ̀”.

“Ohun gbogbo léè yàtọ̀ tí a bá ṣe ìmọ́tótó oml tí a lò ṣáájú kí a tó tu u sínú awọn oml míràn. Ní ọ̀nà yìí, a ó tójú oml ìlè àtl oml tí ó wà ní ìsàlẹ̀ fún awọn ìran wájú. Oml jẹ́ ọ̀kan nínú àwọn èlo pàtàkì jùlọ lórîl ìlẹ̀ ayé”.

“Lakoko tí ó tẹ́tíí sí Ánà, Lúkà yọ́ lójijì o férẹ̀ ṣubú. Pẹ̀lú ìyàlẹ́nu, Ánà ti di ọwọ́ rẹ̀ mú, ó ṣàkóso láti mú Lúkà padà kí ó ṣe ìrànlọ́wọ́ fún láti yàgò fún ìpalára”.

Lúkà yípadà láti wo ohun tí ó wá ní ọ̀nà rẹ̀ — ó rí ìgò ike kan tí ón yí ní ọ̀nà.

“Èmi kò ní òye ìdí tí ẹnìkan file sọ ìgo ike sìlẹ ní ọ̀nà tí àwọn ènìyàn ñrìn. Ẹnìkan léè ṣubú kí ó sì farapa,” Lúkà sọ fún Ánà.

“Ñjé ọmọ rádaràda yẹn mọ́ọ̀ wípé ike ma ñ lò tó ọgọ́rùnñ ọ́dún kí ó tó díbàjẹ́?!”

“Alé ṣe àtúnlò ike, a sìlè ṣé ní tuntun. Kòsì ní ínira rárá. Òyẹ kí àwọn ènìyàn máa sọ ike wọn sí àwọn àyè tí ayàn, ápótí kan, tàbí àpò àtúnlò.
Mo ñ ṣe èyi ní gbogbo ìgbà, kòdẹ nira fún mi rárá láti yà sọ́tọ̀, ike, irin, áti gílásì. Inú mi dúñ láti máa ṣébè. Mo mọ̀ pé mo ñ ṣe nkàn tí ó dára, tí ó síì wúlo fún agbègbè mi.”

“Ní ọ̀nà yí, a óò dínkû ipa wa lóríi ìyípadà ojú-ọjọ́. Àwọn ọ̀gbẹlẹ̀ ñlá àti àwọn ìkún omi jẹ́ àbájáde àwọn iṣé ènìyàn tí ó ṣe ìyípadà afẹ́fẹ́. Àwọn ìyípadà wọ́nyí tún lé jàsí píparẹ́ díẹ̀ nínu àwọn ọgbìñ àti ẹranko,” Lúkà sọ lákòtán.

“Ánà, a n lo awọn ohun elo adayeba pupọju: omi, awọn irin, iyanrin ati okuta wẹwẹ, awọn igbo... Aye kan lani, ni bayi a n jẹ bi ẹni pe a ni meji. A ti n gbe lori kirẹditi fun igba pipẹ. Àwa sì ń yá àwọn ohun àmúṣọrọ̀ lọ́wọ́ àwọn ìran tí ń bọ̀, irú ọjọ́ ọ̀la wo ni àwa ń fi sílẹ̀ fún wọn, bí a bá wó ilé kan ṣoṣo tí wọ́n lè gbé?”

Bí wọ́n ti ń sọ̀rọ̀, òjò bẹ̀rẹ̀ sí í rọ̀, nítorí náà Ánà àti Lúkà sá lọ sí ọgbà ìtura tó sún mọ́ tòsí láti fara pa mọ́ sábẹ́ òkè igi.

Ánà wi fún Lúkà pe: “Mo fẹ́ràn ìṣẹ̀dá, sùgbọ́n, motún fẹ́ràn ìlú mi. Nínú Ìṣẹ̀dá, mo fẹ́ràn igi, koríko, ewé, ati ninu ìlú mi, mo fẹ́ràn àwọn ọ̀rẹ́ mi, gígun kẹ̀ké, erée bọ́ọ̀lù... Èmi yóò nífẹ̀ púpọ̀ jùlọ tí mo bá le da ìṣẹ̀dá àti ìlú papọ̀, nkan bíi ìlú ìṣẹ̀dà àdáyébá.”

Lúkà dáhùn pé: “Lásìkòyí, ìyẹn léè ṣeé ṣe ní ìrọ̀rùn.” Tí gbogbo wa bá ṣe ìgbìyànjú, a lè gbé ní ìlú aláwọ̀ ewé. Èmi kò mọ bóyá o mọ̀ pé àwọn ògiri àti àwọn òkè leéè di aláwọ̀ ewé pàápâa. Fojúinú wo níní ọ̀gbìn àyànfé rẹ tí ó dàgbà lórí ògiri tàbí òrùlé kan. Tàbí àwọn èro pupa tí nhu tí n dàgbà lórii àwọn odi tàbí àwọn òkè ní àyíká rẹ. Ṣé ìyẹn kìí yóoò jé ìyanu?"

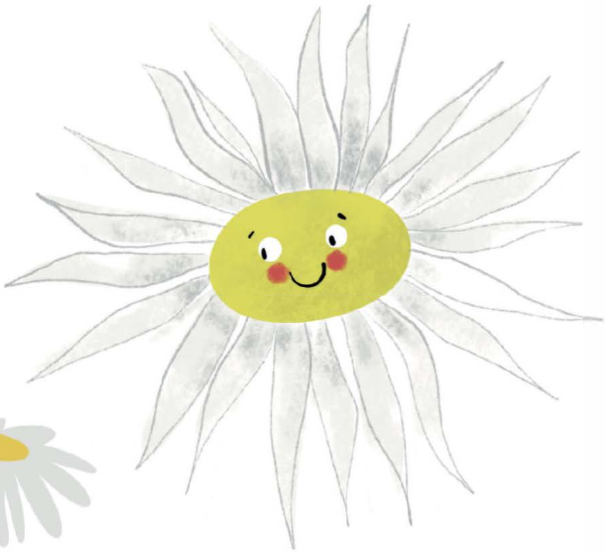

“Ìyẹn náà dáa,” Ánà sọ pélu ìtara. “Emi yoo gbin dáísì; wọ́n jẹ́ àyànfẹ́ mi. Fún ìyá mi, Èmi yóò gbin àwọn ewé tí ó õrùn, ọ̀rẹ́gánò, tàbí básílí, ìyá mi féràn láti lò wọ́n púpọ̀ nínú àwọn oúnjẹ tí ó ṣe. Èyí yóò dára jùlọ!”

“A lè gbin àwọn ewéko àyànfẹ́ wa, lákoko tí áwọn odi aláwọ ewe àti àwọn ewe orule ṣe ààbo fún wa láti àwọn ìyípadà òtútù.” Ilé wa gbóná ní ìgba òtútuù àti tutù ní ìgba ooru. Ní ọ̀nà yí a fí agbára pamọ́ àti dínku ipa lórí ìyípadà ojú-ọjọ́!”.

Òjò dúró, Ánà àti Lúkà tèsíwájú ìrin wọn ní ọgbà-ìtura naa. Lẹ́yìn náà, wọ́n rí àwọn ọ̀rẹ́ kan láti ilé ẹ̀kọ́ tí wọ́n jókòó sórí ìjókòó kan tí wọ́n sì ń gbádùn ìpápánu èso tí wọ́n ní.

Ánà sọ fún wọn pé: “Ṣé ẹ mọ̀ pé ìdá kan nínú mẹ́ta oúnjẹ tí a n sejáde ní ayé ni wọ́n ń dà nù? Ẹjẹ́ kí a wòówò, kí a pín àwon oúnje tí ó n pọ̀jù yìí fún àwọn aláìní tàbí fún àwọn ìdi míràn. Pééli ògẹ̀dẹ̀ yí àti ìyóku ápù le jẹ oúnjẹ fún àwọn irúgbín. Ìṣẹ̀dá ñ bọ́ wa, àti a si n bọ́ ìṣẹ̀dá. Kódà, ìṣẹ̀dá ní ojútu pipẹ fún! Ni òtítọ́, ìṣẹ̀dá ní ojútu fún ohun gbogbo. Yóò dára tí a bá lè rọ gbogbo àwọn ọrẹ wa lati gbé bẹ, àti pe kí a lè ṣe àṣeyọrí nínú rè, a ni láti kọ́ ara wa ní èkọ́”.

Lúkà dahun pe: “Bẹ̀ẹ̀ni, Èmi yóò fẹ́ láti jẹ ayàwòrán ilé àti kọ ilé aláwọ̀ ewé tí ara mi!”. Ánà fi kun: Ìyẹn jé ìmọ̀ràn nlá! Ifẹ mi ni láti jẹ onímọ̀-jìnlẹ àti láti kàwé ẹ̀dá”. Peteru darapọ̀ mọ́ wọn: Emi yoo jẹ ẹlẹrọ ati kọ amàwọn ohun ọ̀gbìn ìtọ́ọ́ju omi ìdọ̀tí!”. Nigbati o n tẹtisi itara si awọn ọrẹ rẹ, Mia sọ níkèhin: “Ati pe emi yoo jẹ onimọ-ọrọ-ọrọ ki mo le ṣe ìrànlọ́wọ́ fun gbogbo yin lati ṣẹda ìlú ìyíkà papọ̀."

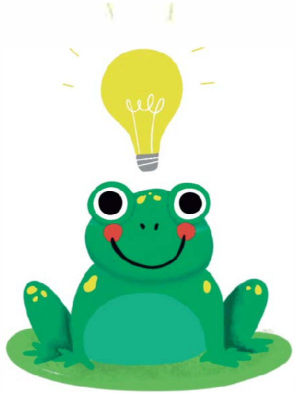

ÌMỌ̀RAN FÚN ÀWỌN OLÓLÙFẸ ÌṢẸDÁ ÒTÍTỌ́

- Kọ́ àwon ẹ̀kọ́ mélô kan nípa àwọn ìlú tí ó yípò nípa wíwo fídíó yìí: https://www.youtube.com/watch?v=R3NXLb-W1pg
- Yàtọ̀ sí ọrẹ́gánò àti básílì, àwọn ewe mìíran wa. Wa irú àwọn tí ó wa, kí o wa wọn ní agbègbè rẹ!
- Gbin igi kan si agbègbè rẹ, tọ́jú rẹẹ̀, kí o sì ṣe ìtọ́jú rẹ̀ dáradára! Jẹ́ kí ó dàgbà pẹ̀lú rẹ!
- Ya ẹ́gbin sọ́tọ̀ àti kí o sì sọ́wọn sínu àwọn àpótí àtúnlò! Gbìyànjú láti ṣe nkan ti o wúlò fún àyíká ni gbogbo ọjọ́!
- Fi omi pamọ́! Ti o ko ba pa omi nigba ti o nfọ eyín rẹ, bi lítà mọ́kanla omi mimọ́ yoo ṣàn jade kúrò ní ìṣẹ̀jù diẹ. Rii dájú pé o pa omi ní àkókò fífọ eyín rẹ!
- Fi ìtànná pamọ́! Pa àwọn iná àti àwọn ẹ̀rọ ìtànná nígbàtí o bá lọ kúrò ní yàrá tàbí o nílò wọn!
- Ṣàwárí àwọn kókó-ọ̀rọ lori àaye ti ààbo àyíká, ki o si ṣèto ekọ pẹ̀lú àwọn ọ̀ré rẹ fún àwọn ọmọde àdúgbò rẹ. Jẹ́ kí ìwé àwọn ọmọ́dé yìí ràn ọ́ lọ́wọ́ pẹ̀lú ẹ!
- Gbìyànjú láti lo àkókò púpọ̀ nínú ìṣẹ̀dà. Yọ kí o sì rẹ́rìn!

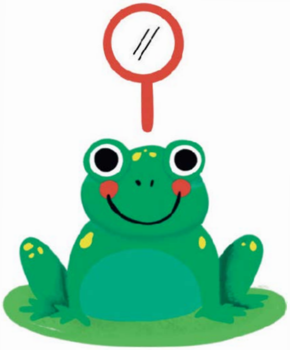

FÚN ÀWỌN ÀṢÁWÁRÍ KÉKERÉ - WÁ ÀWỌN ÌYÀTỌ

FA ÌLÚ TÓ YÍPO TIRẸ